

خبرنامه

انجمن علمی فرش ایران

اولین شماره فصلنامه علمی، پژوهشی گل جام به چاپ رسید

بیمه قالی بافان

دوره آموزش به بافی در استان آذربایجان شرقی

راهکارهای ایجاد اشتغال برای فارغ التحصیلان و دانشجویان فرش در مذاکرات رئیس انجمن علمی فرش و مدیر عامل شرکت سهامی فرش بررسی شد

برگزاری هم اندیشی هنر فرش از سوی فرهنگستان هنر و با مشارکت حمایت انجمن علمی فرش ایران

ملاقات اعضاء هیئت مدیره انجمن با معاون پژوهشی وزارت علوم

یادداشت سردبیر

با توجه به انتخاب جناب آقای دکتر سید جلال الدین بصام به عنوان مدیر عامل شرکت سهامی فرش ایران متأسفانه بدلیل مشغله زیاد و وظایف مهم ایشان در آن شرکت با استعفا ایشان به عنوان سردبیر خبرنامه مواجه شدیم و اعضاء محترم هیئت مدیره انجمن اینجانب را به عنوان دبیر انتخاب نمودند. ضمن تبریک و آرزوی موفقیت برای جناب آقای دکتر بصام با قول کمک و همکاری همه اعضاء محترم و هیئت مدیره انجمن علمی فرش ایران این مسئولیت را پذیرفتم و از تمامی عزیزان علاقه مند تقاضا دارم تا ضمن کمک به غنی سازی اهداف خبرنامه نظرات خود را در خصوص مطالب چاپ شده برای ما ارسال دارند. در ادامه فعالیت این خبرنامه تلاش می شود تا ضمن اطلاع رسانی در خصوص اخبار و گزارشهای مربوط به فرش دستباف نسبت به افزایش اطلاعات علمی نیز اقدام گردد. لذا خواهشمند است مقالات کوتاه خود را جهت بررسی و چاپ در این خبرنامه ارسال نمایند.

گزارش عملکرد یکساله انجمن از آقای چیت سازیان رئیس انجمن علمی فرش ایران

مهمترین فعالیتهای انجمن در سال ۱۳۸۲ چه بوده اند؟

ابتدا فرا رسیدن سال نو را به اعضاء محترم انجمن تبریک گفته، به روزی و تولیق روز افزون برای آنها و خانواده های محترمشان آرزو نمودم.

انجمن شما سال ۱۳۸۲ را با تجربه نخستین همایش سراسری دانشجویان و دانش آموختگان فرش کشور و دوره های آموزش روش تحقیق و روش تدریس برای اساتید رشته فرش و هم اندیشی مدیران گروههای فرش و چند نمایشگاه و فعالیتهای دیگر آغاز کرد. شاید مهمتر از همه قانع شدن کمیسیون نشریات علمی کشور در وزارت علوم در خصوص توان انجمن در انتشار فصلنامه علمی - پژوهشی بود. بیش از دو سال از پیشنهاد اینجانب به هیئت مدیره انجمن جهت انتشار چنین فصلنامه ای می گذشت که پس از یکسال ابتدا موافقت فصلنامه علمی - ترویجی را اعلام نمودند اما بالاخره با تلاش های متعدد و با توجه به معرفی اساتیدی همچون دکتر آیت اللهی چهره ماندگار هنر کشور، دبیر محترم کمیسیون مذکور در نامه مورخ ۱۳/۱۲/۸۲ با انتشار نخستین فصلنامه علمی - پژوهشی فرش کشور توسط انجمن موافقت آن وزارت

را اعلام نمود. در سال ۱۳۸۲ یکی از عمده ترین تلاش های هیئت مدیره انجمن بر فراخوان مقاله و پیگیری های لازم برای انتشار این فصلنامه معطوف بود که با باری خداوندگار علم و خرد بالاخره شمارگان اول آن تحت نام گلجام در زمستان امسال منتشر گردید. انجمن با این اقدام وارد عرصه جدید و مهمی در راستای تولید علم در سطح جهانی گردید. چه اینکه از جمله شاخص های اصلی توسعه علمی کشورها تولید مقالات علمی - پژوهشی است. در این ضمن تشکر از اعضاء محترم هیئت تحریریه، سر دبیر، مدیر مسئول، ویراستاران و دیگر همکاران فصلنامه و دفتر انجمن به ویژه مدیر داخلی جناب آقای مهندس اکبری از همه محققان و اساتید و دانش پژوهان و صاحب نظران جهت شرکت در این حرکت بزرگ علمی تقاضای همکاری می نمایم.

اقدام مهم دیگری که وقت زیادی به خود اختصاص داد و آن نیز در راستای تولید علم و افزایش سهم انجمن در عرصه پژوهش کشور و ارتقاء دانش فرش شناسی است. پیگیری تهیه و تدوین دایره المعارف فرش ایران به عنوان یک مرجع بزرگ علمی و جهانی در زمینه هنر صنایعی فرش است که در طول چند ماه گذشته زمینه بانی و امکان سنجی های لازم و نیز تهیه پرویزال و طرح اولیه و قراردادهای ذریع و شناسایی های اولیه همکاران آن صورت گرفته است. همچنین با ملاقات های متعدد و فشرده ای که با مسئولان متعدد مراکز ذریع از مرکز ملی فرش ایران گرفته تا سازمان میراث فرهنگی و گردشگری و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری دانشگاه ها و بنیاد دانشنامه بزرگ فارسی انجام شده امید داریم در سال ۱۳۸۵ با باری مسئولان دلسوز و عنایت لهی این کار بزرگ آغاز گردد.

از مرکز ملی فرش ایران و بنیاد دانشنامه بزرگ فارسی ایران که حمایت مالی خود را نیز اعلام کرده اند تشکر می نمایم.

اقدام مهم دیگر اینکه در راستای ارتقاء کیفیت فرش بافی کشور و نیز اشتغال فارغ التحصیلان فرش، در شهریور ماه ۸۲ اقدام به برگزاری کارگاه آموزشی مشترکی در زمینه بهابالی فرش در نمایشگاه بین المللی فرش با مشارکت مرکز ملی فرش ایران نمودیم که پس از آن برای اجرای دوره های استثنای اعلام آمادگی شد و خوشبختانه با قراردادی که با سازمان بازرگانی آذربایجان شرقی امضاء شد، برگزاری ۱۷ دوره بهابالی در شهرستانهای استان را نیز انجمن به عهده گرفت که با همکاری اتحادیه تعاونی های فرش روستایی و فارغ التحصیلان و مربیان فرش آن استان برگزار می گردد. امیدوارم در سایر استانها نیز از پتانسیل دانش آموختگان فرش مؤسسات آموزش عالی

بهره گیری شود.

- برگزاری غرفه در نمایشگاه شهریور ماه و انتخاب غرفه نمونه دانشگاهی برای اولین بار، همچنین بر پایی هم اندیشی سوم مدیران گروه های فرش کشور و ارائه سخنرانی و میزگرد علمی اشتغال دانش آموختگان در بخش های مختلف فرش از جمله فعالیتهای انجمن در شهریور ماه ۱۳۸۲ بود.

- مشارکت و همکاری در برگزاری نخستین هم اندیشی فرش کشور که فرهنگستان هنر متولی آن بود دیگر فعالیت انجمن بود که در بخش های مختلف آن از جمله کمیته علمی، ارائه سخنرانی و مقالات علمی و نیز مراحل اجرایی آن در دانشگاه کاشان در آذر ماه، انجمن نیز مشارکت موثر داشت.

- حضور در میزگردهای تخصصی جشنواره فرش های عشایری کشور در محل موزه شرکت فرش در پاتنز امسال و نیز جشنواره فرش های نخیس در مجموعه ناپوران در دیماه جاری و میزگرد تخصصی تاثیر نمایشگاه ها بر صادرات فرش در اسفند ماه جاری و ارائه راهبردهای مناسب توسط نمایندگان انجمن از جمله اقدامات موثر دیگر است.

- تدوین آیین نامه دفاتر منطقه ای انجمن و موافقت با تاسیس دو دفتر در تبریز و کاشان و سپس راه اندازی اولین دفتر منطقه ای در کاشان نیز از جمله اقدامات دیگر انجمن است.

- تهیه و انتشار خبرنامه نیز با تلاش دوستان خبرنامه علیرغم فراز و نشیب های آن در سال جاری، جای تقدیر دارد.

تشکر از خبرنگاران افتخاری

خوشوقت هستیم که اعلام نمایم خبرهای زیادی توسط خبرنگاران افتخاری به انجمن علمی فرش ایران رسیده است با تشکر فراوان از تمامی عزیزانی که زحمت کشیده و به صورت افتخاری اخبار مورد توجه را به این انجمن ارسال نموده اند خواهشمند است تا در گزارشات آتی موارد زیر را مورد دقت قرار دهند.

- ۱- ارسال گزارش های نمایشگاهها، همایش ها... که در ماههای آتی بر گزار خواهد شد به همراه جزئیاتی از اهداف برگزاری و برنامه های آنها.
- ۲- ارسال گزارش تحلیلی از نمایشگاهها و همایش ها... که اخیراً برگزار شده است.
- ۳- ارسال گزارش از مراکز آموزشی، تولیدی، تحقیقاتی، خبرگان و تجار فرش.

دیدار جمعی از دست اندرکاران فرش دستیاف با استاد نظام افسری در بیمارستان دی

پس از اطلاع رولوط عمومی انجمن علمی فرش ایران و با پیگیری دفتر انجمن، جمعی از دست اندرکاران فرش دستیاف از استاد آقا نظام افسری کاشانی در بیمارستان دی عیادت نموده و لوح تقدیری را به پاس خدمات بی شائبه ایشان به وی تقدیم کردند.

در این دیدار مرتضی فرجی رئیس مرکز ملی فرش ایران پا ترک جلسه خود ضمن عیادت از استاد آرزو کرد تا استاد با بهبودی سریعتر همچنان در عرصه هنر فرش ایران بدرخشند.

سید جلال الدین پسام مدیر عامل شرکت سهامی فرش ایران نیز با توجه به ارتباط نزدیکی که با استاد در انجمن علمی فرش ایران دارد از آخرین وضعیت جسمی وی جوپا شده و برای ایشان آرزوی سلامت و بهبودی نمود.

در این دیدار مهندسخت ایرانی همسر هنرمند و بافنده ارزشمند ایرانی ضمن بیان سوابق و خدمات استاد وضعیت جسمی ایشان را تشریح کرد. وی اظهار داشت که با وخیم شدن حال و بدلیل شرایط اورژانسی مجبور شدند تا ایشان را از طریق رگ کردن با دستگاه دیالیز مرتبط کنند.

ایمانی در بخشی از سخنان خود از مادر استاد که بافنده قلبی بود یاد کرده و اظهار داشت: مادر استاد با توجه به نقشی که زنان در پرورش فرزندان پرورند ایرانی بر عهده داشته و دارند از استاد خواست که طرحی را با تاکید بر نقش زن طراحی کند و او نیز طرح استادانه ای را به دستور مادر اجرا نمود.

سالومه افسری دختر استاد نیز اعلام کرد خوشبختانه نظر پزشکان این است که ولو با از کار افتادن کلیه ها ایشان با مراجعه مرتب برای دیالیز می توانند به زندگی عادی پرداخته و منشای خدمات بیشتری به هنر ایران باشند.

در جریان این دیدار که نادر عرب زاده فرزند استاد رسام عرب زاده نیز حضور داشت استاد محسن محسنی به تشریح خدمات ارزشمند استاد پرداخته و با مرور خاطراتی موجبات خوشنودی استاد را فراهم کرد. وی در بخشی از مطالب خود از استاد افسری بعنوان یکی از طراحان بزرگ کشور و خطه کاشان نام برده و برای ایشان آرزوی تندرستی کرد. وی همچنین به نقش حامیانه همسر گرامی استاد اشاره کرده و از ایشان قدردانی نمود. مجید نیکوئی و شیرین حضرتی کارشناسان ارشد هنری و کارشناسان بخش طراحی مرکز ملی فرش ایران و از علاقمندان به استاد در این جلسه حضور داشتند.

علیرضا قادری مدیر سایت اطلاع رسانی فرش ایران ضمن آرزوی تندرستی استاد از سوی بسیاری از افراد علاقمند داخل و خارج کشور خصوصاً رضی میری که بدلیل اطلاع دیر هنگام امکان حضور در بیمارستان را پیدا نکرده بود گفت: با توجه به نیاز جامعه به شناخت آثار و خدمات استاد از همسر و

ایران و جهان قرار دهند در این جلسه دختر مرحوم محمد افسری برادر هنرمند استاد گفت: استاد پس از تصادف منجر به فوت دکتر افسری برادر زاده استاد برای بیماری مستعد شده بودند زیرا اغلب یاد ایشان بوده و بدلیل نزدیکی فیما بین ایشان با مرحوم دکتر افسری بسیار برای ایشان دلتنگی کرده و می کنند.

در پایان این مراسم دکتر مرتضی فرجی لوح سیاسی را در تقدیر از زحمات استاد افسری این عضو برجسته انجمن علمی فرش ایران تقدیم نمود.

مصاحبه

گفتگو با مهین دخت ایمانی همسر استاد آقا نظام افسری

مصاحبه‌شیرین کبلی

استاد آقا نظام افسری کاشانی در سال ۱۳۱۰ در کاشان در یک خانواده هنری به دنیا آمد. پدر ایشان نقاش و مادرشان فرخ افسری کاشانی اولین زنی بود که از روی عکس فرش می بافت. استاد در سن ۷-۸ سالگی در کنار عموی خود سید رضا خان صائمی کاشانی کار طراحی را شروع کرد و در سن ۱۲ سالگی اولین کار را ارائه داد که با داشتن سن کم در بازار فرش مورد استقبال قرار گرفت. استاد ۲ پسر و یک دختر دارند که دخترشان یک تقدیر نامه بابت بافت تابلو فرش از نمایشگاهی در فین کاشان دریافت نمود. پسران استاد در پاریس با وصف اینکه تحصیلات بالایی دارند در کار فرش و به دور از رشته تحصیلی کار می کنند.

ایشان در سن ۱۸ سالگی صورت زر زشم پادشاه انگلستان را بر روی فرش نقش زد و بعد از آن شیر و خورشید سرخ - تصویر هانی دونان موسی صلیب سرخ - ۲۲ صورت پادشاهان - صورت جوانی لنین و مادرش - بافت یک صورت برای مدیر کل بین المللی کار به سفارش شرکت سهامی فرش - تمثال حضرت علی (ع) - تاجگذاری ناپلئون که الان در موزه لوور است را سفارش گرفت. جنگ خیر - شهزاد قسه گو به سفارش مادرش - تابلو استاد سید محمود طباطبائی موسی مشروطیت به سفارش پسرانشان - تصویر ملکه الیزابت و همسرش که روی این کار استاد هزار ثوانست قیمت بگذارد - ابن سینا - قمار خانه - بهرام گور - دزدان بغداد - برده فروشان - دلستانهای هزار و یک شب و آثار مترفه زیاد دیگری را بر روی فرش نقش زده اند.

ایشان در سال ۱۹۵۸ به خاطر شرکت در نمایشگاه بروکسل همراه همسرشان مهین دخت افسری جهت معرفی قالی ایران اعزام شد که همسرایشان به خاطر بافت فرش تصویری به سفارش هنرهای زیبای ایران برای هنرهای زیبای پلزیکه، مدال طلای جهانی را به عنوان اولین زن دریافت نمود. استاد در جشن پنجاهمین سال برپایی شوروی از طرف ایران شرکت داشتند. استاد در مسکو سخنرانی ایراد نمودند که رادیو مسکو در هفته چند بار سخنرانی ایشان را پخش کردند. به گفته رئیس موزه مسکو یک هنرمند از آن یک مملکت نیست بلکه متعلق به همه دنیاست.

در امریکا از استاد و همسرایشان درخواست داشتند که به ایران نروند و هنر فرش را آموزش بدهند ولی استاد در جواب گفتند ایشان علاقه مند به فعالیت در ایران هستند.

به دعوت پادگونی صدر هئیت رئیسه شوروی استاد و همسر ایشان به مدت ۳ هفته به دعوت رئیس جمهور به کشورهای روسیه، تاجیکستان، ترکمنستان و لتنیگراد رفتند و از موزه ها، کتابخانه ها و دانشگاه ها دیدن کردند.

استاد یک مدال لنین، تقدیر نامه از سوئیس، تجلیل در کاخ گلستان در حضور پادگونی و در جاهای زیاد دیگر مورد تقدیر و تجلیل قرار گرفتند.

استاد افسری طراحی، رنگ آمیزی قالی، رنگرزی و نظارت روی بافت را خودشان انجام می دادند. استاد به صورت شخصی کار می کردند و وابسته به جایی نبودند. با وصف اینکه به کارشان خسر می زدند ولی حتی یک بار هم دنبال حق خودشان نرفتند و با اینکه اعتراضی کنند.

استاد نمایشگاهی به صورت مستقل داشتند و آثارشان را جهت نمایشگاههای از جاهای مختلف به امانت می بردند. از خصوصیات اخلاقی ایشان تواضع، فروتنی، آرامش، مردم دوستی، عشق به فرش و تمام خصوصیات یک انسان و هنرمند بزرگ را دارند به گفته یکی از سخنرانان در همایش که استاد هم حضور داشتند گفتند این مردی که آرام نشسته و حرفی نمی زند در دنیا نظر ندارد.

کلام استاد به ما این است، فرصت را از دست ندهید و تا میتوانید طراحی کنید تمام دنیا بستگی به طراحی دارد. طراحی از عکس اسیران نیمه کاره مانده.

دعا کنیم که باز با قدم های آرام به تمام برنامه های فرش پا بگذارد و هر چه زودتر حالشان بهتر شود تا کارهای نیمه تمامشان را تمام کنند. همه برای بهبودی ایشان دعا کنیم.

اطلاعیه

اولین شماره فصلنامه علمی، پژوهشی گسل جام به چاپ رسید علاقمندان جهت دریافت مجله می توانند مبلغ ۳۰۰۰۰۰ ریال به شماره حساب ۶۶۶۲/۶ بانک ملت شعبه چهارراه جمارزاده تهران وارزب نموده و اصل فیش را به انجمن ارسال نمایند ضمناً کپی فیش بانکی را نزد خود نگه دارند.

تکته: اعضای انجمن می توانند از تخفیف ۵۰٪ برخوردار شوند که لازم است شماره عضویت خود را روی فیش بانکی قید نمایند.

فرش زیباست

مروری بر سرگذشت طراحی و نقاشی قالی
و راهکارهای رفع مشکلات

مصطفی

مقدمه: نیاز اولیه بشر منجر به ابداع و تولید فرش شده است. هیچ فرشی بدون طرح اولیه نبوده است ولو ذهنی و سرانجام این طرح پویا در مسیر تکامل خود با طی مسافتی به طول تاریخ از اعماق تاریکی ها سر برآورده و طی سه دوره فرضی تاریخی با تحمل ناملامت و دست اندازی بیگانگان سرانجام سرافراز و پیروز به دنیای امروز رسیده و حال هنرمند امروزی است که با شناخت آن علت تنزل مقطعی را دریافته و با استفاده از راهکارهای موجود در اعتلای آن بکوشد. سبک تلفیق در حال حاضر تنها روش مناسب بوده و حمایت مادی و معنوی دولت می تواند چاره ساز باشد.

عشق چه زیباست و عشاق با آن عظمت روح و همت والا، با آن صلابت و توان آفرینندگی متکی بر قدرت الهی، ماندگار و ابدی. حافظان میراث اسلاف و آفرینندگان آثار دل انگیز، نگهبانان فرهنگ و هنر قومی و ملی، درود بر آنان، بر آثاری که با شیره جان فرهنگ و هنر پویای قوم خود را بارورتر ساخته و با آفرینش آثار بدیع، مرزها را شکسته و جهان را در نور دیده اند. افسونگرانی که دست های معجزه گر آنان قدرت جادویی دارند و هنرشان مرز نمی شناسد و بی آنکه بر قومیت خود فخر فروشی کنند بنام ایران - این سرزمین اهورائی را بر جهانیان شناسانده، جهانی را به غبطه واداشته اند. حسن زیبایی شناسی آدمیان را در دورترین نقطه از جهان به غلبان در آورده و وادار به تحسین و تسجید نموده اند.

درود بر هنرمند ایرانی، درود بر طراح، نقاش، ریسنده و رنگرز و بافنده ایرانی که طی قرن ها با تحمل مشقات و ناملامت طلا به دار هنر این مرز و بوم بوده با تمام وجود سرشار از عشق خود پاسداری این هنر و صنعت نیلکان را به عهد داشته لحظه ای آرام نگرفتند. هر کدام مکتب زرتشت استاد شدند و سینه به سینه راز و رمز کار را انتقال دادند و سرانجام دنیای متمن امروز را وادار به اعتراف کردند «آها هنرمند ایرانی قرن ها پیش از راز نسبت های ریاضی و هندسی آگاه بوده و اینچنین زیبا از آن استفاده کرده است!»

آری با کشف فرش پازیریک سه هزار ساله از دوره چهارم عصر قالیبافی، آغاز پیدایش این هنر به قرن ها قبل از آن بر می گردد و هرچند با فرو رفتن در قهر تاریخ تاریخ سابقه این هنر پرارزش در زوایای پر پیچ و خم ظلماتی آن گم می گردد ولی نمودار قدمت این هنر و تحمل رنجهای زایدالوصف نیلکان ما در حفظ و پاسداری و اعتلای آن بشمار می رود، شایسته است بگوئیم آفرین بر ما زنان و مردان ایران زمین که در امتداد تاریخ با تلاش مداوم و قدم های استوار این هنر پویا را حفظ و به فرزندان خود هدیه داده و تمام جهانیان را از لذت آن بهره مند گردانیده اید.

فرش ایران زیباست و این زیبایی را مدیون ذهن و افکار و دست های خلاق طراحان و نقاشان خود

می باشد. نقش و رنگ قالی ایران هر بیتنه ای را بی اختیار در جای خود میخکوب می کند و اجازه نمی دهد که سرسری به آنگاه نگاه و حسن زیبایی شناسی و کنجکاوای را بر می انگیزد. او را دقیقه ها و ساعتها به تفکر وادار می سازد، او را ساعت ها در لابلای پیشش خطایی ها، کنج اسلیمی ها مات و متحیر می گذارد، وادار می سازد یا چرخش شاخه های خطایی حیران و مبهوت همراه گردد و خود در باید که فرش ایران به کجا رسیده است. در برابر هنر ایرانی سر تسلیم فرود آورد و سروری هنرمند ایرانی را در آفرینش طرح ها و نقش ها و انتخاب رنگ ها بیذبرد و هنرمند ایرانی، با ارانه الگوهای الهام گرفته از مرز و بوم و فرهنگ و اجداد خود، خمیر مایه جهانی شدن را مهیا سازد، چه زیبایی فرش از طرح و رنگ متناسب است نه از رنگرزی و تار و پود و گره و نوع پشم. که آن یکی هنر و است و این یکی دانش و صنعت، هر چند که در مراحل بعدی از تأثیر بسزای دانش و صنعت نباید غافل ماند، دانش در نهایت مکمل هنر در آفرینش این اثر است.

طرح، نقش، رنگ بندی

فرش با همراهی نام هنر و صنعت از این دو بخش اساسی تشکیل شده است:

با عنایت به و بخش فوق الذکر ضمن اعتقاد به هر دو مبحث و تأثیر متقابل آن، از آنجایی که بیشتر تناسب و زیبایی و رنگ فرش مدنظر می باشد بایستی مروری به انگیزه ها و سیر تکامل آن داشته باشیم.

نیاز بشر در طول قرون متمادی، همیشه موجب ابداعات گوناگون و باعث اکثر اختراعات بوده و هست، بشر متأثر از محیط اطراف خود گاه به منظور رفع نیاز مادی گاه معنوی دست به ابداعات گوناگون زده که برخی مقطعی و فصلی رفع نیاز کرده و برخی دیگر تدوام یافته و پیوسته با تأثیر عوامل جانی دچار تغییر و تحول شده و در برخی موارد حسن زیبایی دوستی و فریحه انسان ها در آن دخالت کرده و ابداعات ساده اولیه را به مرور تبدیل به اثری هنری صرف و یا صنعت کرده است. در موارد بسیار اندک نیز اتفاق افتاده که هنر و صنعت همگام و مکمل هم گردیده دوام و بقای یک اثر هنری صناعتی را تضمین نموده است. استمرار و پویایی گاه بقدری چشمگیر و بر همگان قابل قبول بوده که حالت سمبولیک برای قومی پیدا می کند و ساخته دست بشر معرف خود او می گردد.

فرش ما از این قاعده مستثنی نبوده است. کالانی که روزی برای رفع نیاز و گرم نگاه داشتن بشر ابداع گردید به مرور متحول شده و به جایی رسیده که بایستی می رسید. البته اگر افران نباشد می توان ادعا نمود که بشر اولیه از روزی که نیاز به سرپناه برای خود احساس کرد از همان روز به فکر زیرانداز نیز بوده، اما کمی موفق به تولید آن شده در زوایای تاریخ تاریخ بصورت معمولی باقی مانده است، هر چند به گونه همین تاریخ و به شهادت کشفاتی که در جهان پنهان بعمل می آید و به همت محققین به مرور برده از این راز برگرفته می شود.

همان طوری که در حال حاضر اکثر بخش های هنری و صنعتی از هم متأثر هستند با کمی تأمل و قبول این فرضیه که در گذشته نیز این امکان بوده به این نتیجه می رسم، در جامعه ای که صنعت معماری و طراحی و سایر به آن حد پیشرفته باشد که موجب بهت و حیرت امروزیان باشد، چطور امکان دارد توجهی به کیفیت و زیبایی زیرانداز در مقام مقایسه با

تولید پارچه و زبورآلات و نماسازی اینبه نشده باشد. مهم نیست که در کجا این اتفاق افتاده، مهم اینست که این کار عملی شده و به مرور اقوام ایرانی آنرا تکمیل و قانونمند کرده اند.

کشف فرش پازیریک که شاید در نیمه راه این سیر تحول و تکوین تولید شده باشد خود گواه این امر می باشد. وجود نقوش و فضا سازی و قرینه سازی در آن خود مبین این امر است که آغاز اقدام به تنظیم و ترسیم طرح ها و نقوش استفاده شده در آن از سال های دور بوده و شاید در مراحل اول فقط اشکال ساده هندسی بودند و به مرور با الهام از طبیعت و سایر هنرها به آن شکل درآمده اند. اما آنچه که مسلم است طراح و نقاش در آن دست داشته و اگر قبول داشته باشیم که این نقوش متأثر و الهام گرفته از سایر هنرها نظیر پارچه بافی و مجسمه سازی و طلا سازی و بوده می توایم استفاده طراح آن روزی را همانند سایر هنرمندان از میخ و تخته و با چوب را در نظر آوریم که طرحی ابتدا قلم خورده و سپس با ایجاد سوراخ هایی در روی تخته ثابت شده و آنگاه در هنگام بافت برای هر سوراخ یک یا دو گره و با رنگ دلخواه زده شده است.

با استفاده از این روش طرح ثابت و قرینه سازی راحت و دقیق می توانست باشد. طراحی بر روی خاک بعثت از بین رفتن سریع با توجه به طول زمان بافت مردود می باشد. به امید روزی که گروههای تحقیق و پژوهش و متخصصین در این مورد با بررسی فرش های بدست آمده نوع بافت و نقش ها بتوانند برده از این راز بردارند و به دوران فرضیه ها و حدس زدن ها پایان دهند.

مسیر تحول طراحی و نقاشی قالی خود مقوله ایست. در طول تاریخ به گواه مورخین و سیاحتگران، فرش در سرزمین ما بوده و اقوام ساکن جایی جایی این آب و خاک هر یک به نوعی در تعالی آن همت گمارده اند. این هنر و صنعت جزء نادر رشته هایی است که حتی در زمان افول قدرت حکومت های حاکم و برقراری ناامنی و بیابول در کشور، باز به نوعی فعال بوده و به قولی دور از چشم قدرت غارتگر غالب در زیرزمین خانه ها فعال بوده است و در مواقع برقراری امنیت و آرامش در کشور و توجه دولتمردان، هنرمندان و صنعتگران فعال شده گام های جدیدی در راه تعالی این هنر و صنعت برداشته اند. در هر حال اگر از وجود فرش بهارستان به راحتی بگذریم که نمی شود نقش طراحان و نقاشان را در آفرینش مضمون فرش مذکور ندیده گرفت، و لوح اعتلای این هنر و صنعت را در دوران صفویه مدنظر داشته باشیم به این اصل معترف خواهیم بود که احیاء کننده اصلی همانا قاشان آن دوره بوده اند که با تدوین قوانین و مقررات نوشته برای قالی ایران سرنوشتی را رقم زدند که آن را جاودانه ساخت.

فرش زیباست و این زیبایی را مدیون نقش و رنگ است، نقشی که اسلاف هنرمندان عصر صفوی با الهام از هر چیز مطلوبی که در اطراف خود داشتند طرح نموده و روز بروز کاملتر کردند. زن روستایی و عشایری هر زیبایی را که در طبیعت می دید و امکان داشت، بر فرش خود نقش می زد و نقاش درباری با الهام از گل و بوستان و پرندگان رنگارنگ طرح می آفرید. در فضا سازی نقش خود در اندیشه پند دادن به طرح به نظاره طبیعت می نشست، به استقبال نیلوفر می رفت و گل لاله عباسی و سروناز را پیوسته در اندیشه خود داشت و هرگز از پیشش عاشقانه نیلوفر غافل نمی ماند.

دوره آموزش به بافی در استان آذربایجان شرقی

بر اساس قراردادی در اسفند ماه ۱۳۸۴ که با انشاء دکتر امرحسین چیت سازمان رئیس انجمن علمی فرش ایران و مهندس نجفی ریاست محترم سازمان بازرگانی استان آذربایجان شرقی با پشتیبانی و نظارت این سازمان و انجمن علمی فرش ایران با همکاری اتحادیه تعاونی های فرش دستباف روستایی استان دوره های آموزشی به بافی بر اساس عناوین و سرفصل های مصوب مرکز ملی فرش ایران از آغاز شد. در این رابطه ۱۷ دوره آموزش بهیافتی در سطح شهرستانهای استان آذربایجان اجرا و بافتندگان زیر نظر اساتید، مربیان آموزشی و فارغ التحصیلان رشته فرش دستباف دانشگاه ها ضمن آشنایی با حقوق بافتندگان و مقررات بهداشتی و آشنایی با بازارهای داخلی و خارجی فرش، طرق بهیافتی و بکارگیری مواد اولیه مرغوب فرش و راهکارهای پیشگیری از عیوب فرشهایی را آموزش می بینند و در پایان به کار آموزان دوره ها گواهینامه اعطاء خواهد گردید. کمیته آموزش و تحقیقات انجمن با همکاری اعضاء انجمن در استان دوره ها را نظارت می نمایند.

فرمان نامه سفیدان و آموزش انجمن

برگزاری هم آندیشی هنر فرش از سوی فرهنگستان هنر و با مشارکت و حمایت انجمن علمی فرش ایران

هم آندیشی هنر فرش از سوی فرهنگستان هنر و با مشارکت و حمایت انجمن علمی فرش ایران و دانشگاه کاشان و شرکت سهامی فرش ایران ۹/۸/۸۲ در دانشگاه کاشان برگزار گردید این همایش دو روزه با حضور هنرمندان، اساتید و صاحب نظران و دانشجویان فرش برگزار گردید: ۹ سخنرانی علمی و یک مورد نقد فیلم در زمینه فرش و نیز میزگرد تخصصی زیبای طراحی فرش، فضای خاصی به برنامه ها بخشید. اعضاء انجمن علاوه بر مشارکت در سخنرانی ها میزگرد، در ستاد اجرایی و کمیته علمی و همایش نیز حضور فعال داشتند. دانشکده معماری و هنر و گروه فرش و سایر بخش های دانشگاه کاشان نیز در مراحل مختلف همکاری بسیاری خوبی در برگزاری این همایش داشتند.

سومین نمایشگاه توانمندیهای تولید و عرضه فرش دستباف ایران

سومین نمایشگاه توانمندیهای تولید و عرضه فرش دستباف ایران با حضور ۱۰۸ شرکت سهامی فرش از ۷ اسفندماه در محل دائمی نمایشگاههای بین المللی تهران آغاز به کار کرد؛ به گزارش خبرگزاری کشاورزی ایران (اانا) - این نمایشگاه با هدف عرضه مستقیم ۳ درصد از بازار فرش کشور و ارتباط مستقیم مصرف کنندگان و

تولیدکنندگان برپا شد. در این نمایشگاه حدود ۱۰۸ شرکت سهامی فرش از استانهای تهران، قم، کاشان، اصفهان، تبریز، زنجان، مشهد و نائین تخته فرشهای نفیس و قیمتی خود را در معرض دید و خرید علاقمندان گذاشته اند. بطوری که ۳۰۰ تخته فرش اهلا عرضه شده است که از این تعداد، برای نخستین بار، حراج کبکی ۲۰ تخته فرش نو، کهنه و اهلا انجام شد. همچنین تشکیل هیات حل اختلاف با مشارکت شرکت سهامی فرش، مرکز ملی فرش و اتحادیه صنف فروشان در سالن ۳۸ نمایشگاه بین المللی یکی از ویژگیهای نمایشگاه فرش اسفند بود. فرشهای عرضه شده در این نمایشگاه در مدت ۴ روز در معرض دید علاقمندان قرار گرفت. گفتنی است در حاشیه این نمایشگاه، ۱۲ نشست علمی در سالن شماره ۱۹ نمایشگاه بین المللی انجام شد که موضوعاتی چون اشتغال و اشتغالزایی در فرش دستباف، معرفی دستاوردهای علمی - پژوهشی در سال جاری، گفتگو درباره فرشهای بزرگ پارچه و حل دشواریهای فنی، آینده تولید فرش دستباف و بررسی راهکارها و روشهای توانمندسازی تولیدکنندگان فرش دستباف مورد بحث و بررسی قرار گرفت. لازم به ذکر است نمایشگاه توانمندیهای تولید و عرضه فرش دستباف ایران ۱۳ اسفندماه به کار خود پایان داد.

بیمه قالی بافان

بر اساس شیوه نامه مورخ ۸۳/۱۲/۱۹ مرکز ملی فرش ایران که با سازمان بازرگانی استان ها ارسال گردیده است، دارندگان کارت های شناسایی صادره از ارگانهای آموزشی با مراکز مربوط به فرش دستباف و فارغ التحصیلان آموزش عالی فرش می توانند با مراجعه به شعبه تامین اجتماعی محل سکونت خود و سپس سازمان بازرگانی ذیربط، در صورت احراز شرایط سن ۱۵ تا ۶۰ سالگی از بیمه بازنشستگی، فوت و از کار افتادگی بهره مند شوند.

سید علی کرمانی مدیرکل بازرگانی استان تهران

ملاقات اعضاء هیئت مدیره انجمن با معاون پژوهشی وزارت علوم

در پی اراته درخواست کتبی مساعدت در زمینه تدوین دایره المعارف فرش به وزیر علوم تحقیقات و فناوری جناب آقای دکتر زاهدی، آقایان چیت سازیان و دکتر منتظر اعضاء هیئت مدیره انجمن با آقای دکتر کبگانیان معاون پژوهشی وزیر علوم در تاریخ ۸۴/۱۱/۱۷ ملاقات نمودند. در این ملاقات که مهندس فصیحی دبیر کمیسیون انجمن های علمی نیز حضور داشتند پس از اراته گزارش از برنامه های انجمن، دکتر کبگانیان فعالیتهای انجمن را بسیار مطلوب ارزیابی نموده و از پیشنهاد پیگیری دایره المعارف و فعالیتهای علمی و تحقیقاتی انجمن استقبال کردند. حمایت از این موضوع و نیز شکل گیری هسته تحقیقاتی توسط انجمن مورد تاکید ایشان بود دبیر کمیسیون انجمن های علمی اجرایی شدن این امر را پیگیری خواهند نمود.

فعالتهای انجام شده در جهت جذب مساعدت برای تدوین دایره المعارف فرش ایران

در این راستا رئیس انجمن علمی فرش با معاون پژوهشی و نیز معاون فنی سازمان میراث فرهنگی و گردشگری کشور ملاقات نمود که بر این اساس معاون فنی سازمان قول مساعدت دادند.

با مذاکره رئیس انجمن با نایب رئیس کمیسیون بودجه مجلس شورای اسلامی راهکارهای مساعدت به انجمن در زمینه فعالتهای تحقیقاتی و پروژه دایره المعارف فرش ایران بررسی گردید مهندس گر انمایه نماینده مردم کاشان حمایت خود را از این امر اعلام نمودند.

در پی ملاقات هیئت مدیره انجمن با جناب آقای دکتر فرجی رئیس مرکز ملی فرش ایران، و نیز مذاکرات انجام شد فیمابین آقایان چیت سازیان و عابد از انجمن و آقای دکتر نجار مدیر تحقیق و پژوهش آن مرکز، مرکز ملی فرش ایران با اعطاء کمک یکصد میلیون ریالی به انجمن در سال جاری در خصوص تدوین دایره المعارف موافقت نمود.

افتتاح دفتر منطقه ای انجمن در کاشان

دفتر منطقه ای انجمن در کاشان افتتاح گردید. در پی تصویب آیین نامه دفاقر منطقه ای انجمن و با توجه به انتخابات انجام شده آقایان مهندس محمود برادران (دبیر)، استاد امیر حسین کریم (جانشین دبیر) و مهندس حمید رضا مومنیان (نخستین دار) اعضاء کمیته اجرایی دفتر مشخص گردیدند. دفتر این انجمن در دانشکده معماری و هنر دانشگاه کاشان افتتاح گردید.

دومین همایش سراسری دانشجویان و دانش آموزان فرش کشور توسط انجمن و دانشگاه هنر اسلامی تبریز برگزار می شود

پدینوسبیل از اساتید و مدیران محترم گروه های فرش سراسر کشور و نیز دانشجویان مقاطع کاردانی و کارشناسی و فارغ التحصیلان این رشته دعوت می گردد تا به منظور برنامه ریزی مناسب نسبت به ارسال پیشنهادات خود تا ۳۰ اردیبهشت ماه ۱۳۸۵ به دفتر انجمن اقدام نمایند.

پیام تسلیت

در پی فوت مادر گرامی دکتر آشوری و برادر آقای دکتر منتظر اعضاء هیئت مدیره انجمن پیام تسلیتی از سوی هیئت مدیره و اعضاء انجمن برای ایشان ارسال گردید.

همچنین هیئت مدیره و اعضاء انجمن پیام تسلیتی جهت فوت پدر گرامی جناب آقای دکتر سید مسعود میر کاشانی وزیر محترم بازرگانی ارسال نمودند.

خبرنامه انجمن علمی فرش ایران
صاحب امتیاز:
انجمن علمی فرش ایران
مدیر مسئول: محمد رضا عابد
سردبیر: مجید منتظر
گرافیکست و صفحه آرا:
امیر حسین پیروی
آدرس: تهران - صندوق پستی ۱۳۶-۱۳۱۴۵
انجمن علمی فرش ایران
لطفا نظرات، انتقادات و پیشنهادات خود را به آدرس
خبرنامه ارسال فرمائید.